

2. března 1924

Členům!

VII

Práce ve Společnosti I

V přednáškách pro Anthroposofickou společnost, které mám v této době v Goetheanu, se snažím nastínit základní otázky lidského duševního života. V oněch pěti „vůdčích myšlenkách“, které byly zatím otištěny v této členské příloze, je vyznačeno základní hledisko, z něhož tento nástin vychází. Chtěl jsem splnit základní požadavek platný pro anthroposofické přednášky. Posлуhač by měl mít pocit, že anthroposofie promlouvá o tom, co on sám, když si plně uvědomí sám sebe, bude pociťovat jako nejvlastnější záležitost své duše. Po- daří-li se nám najít správný způsob takového podání, začne se mezi členy probouzet vědomí, že v *Anthroposofické společnosti člověk nachází skutečné porozumění pro to, co prožívá.*

Tím jsme se dotkli rozhodujícího popudu, který vede lidi k tomu, aby se stali členy. Chtěli by nacházet místo, kde se doopravdy pěstuje porozumění pro člověka.

Jsme vlastně už na cestě k uznání duchové podstaty světa, hledáme-li s plnou vážností porozumění pro člověka. Při tomto hledání totiž zjistíme, že pokud jde o člověka, poznávání přírody nepodává žádné vysvětlení, nýbrž podněcuje pouze k otázkám.

U anthroposofických výkladů dochází leda k zmatení, pokoušejí-li se odvádět duši od lásky k přírodě. Anthroposofické uvažování nemůže vycházet z podceňování toho, co člověku zjevuje příroda. Po- hrdá-li někdo přírodou, odvrací-li se od pravdy, která člověku září vstříc z jevů života a světa, od krásy, která tyto jevy prostupuje, od úkolů, které ukládají lidskému snažení, může to vést jedině ke karikatuře skutečné podstaty ducha.

Taková zkreslenina bude mít vždycky osobní charakter. I když nebude utkána z pouhých snů, nebude možné ji prožívat jinak než jako snění. Žije-li člověk v bdělém stavu s lidmi, mělo by jeho úsilí směřovat k dorozumění o tom, co je *společné*. Co tvrdí jeden, to by mělo mít význam pro druhého: co vypravuje jeden, mělo by mít jistou cenu pro druhého. Lidé žijící ve společenství musí mít pocit, že se nacházejí ve společném světě.

Když se člověk noří do svých snů, vylučuje se z tohoto společného světa. Jiný člověk v jeho bezprostřední blízkosti může mít sny dočista jiné. Pokud lidé bdí, mají svět společný; jakmile sní, má každý svůj vlastní svět.

Anthroposofie by neměla vést z bdění do snění, nýbrž do procitnutí k ještě silnějšímu bdění. V každodenním životě se sice vyskytuje společenství; ale to člověk prožívá přece jenom v úzkých mezích. Je zasazen do určitého omezeného úseku existence; *touhu* po plnosti života chová pouze v srdci. Cítí, že společenství lidského prožívání je něco, co přesahuje okruh každodenního života. A jako člověk musí pozvednout zrak od Země k Slunci, chce-li si uvědomit zdroj světla společný všemu, co žije na Zemi, tak se musí odvrátit od světa smyslů k duchovému obsahu, chce-li najít to, co může duši dovést ve smyslu pravého lidství k uspokojivému společenství s druhými lidmi, k plnému prožívání tohoto společenství.

Při tom se však může snadno stát, že se člověk odvrátí od života, místo aby do něho vstupoval ještě intenzivněji.

A to je nebezpečí, jemuž podléhá člověk pohrdající přírodou. Jeho zaměření ho žene do osamělosti duše, podle vzoru přirozeného snění. Smysl pro pravdu o člověku, která je zároveň pravdou o světě, vyvineme nejlépe, vypěstujeme-li jej prožíváním oné pravdy, která lidské duši září vstříc z přírody. Kdo je však s to v sobě prožívat otevřenou, ne- předpojatou myslí *pravdu přírody*, toho pravda přírody dovede k pravdě ducha. Kdo se prodchne *krásou, velikostí a vznešeností* přírody, v tom se tyto zážitky stanou zdrojem vnímavého procitování ducha. A kdo otevře své srdce němému gestu přírody, zjevujícímu se ve věčné nevinosti mimo dobro a zlo, tomu se otevře zrak pro duchový svět, z něhož se do onoho němého gesta rozeznává živé duchové slovo, zjevující rozdíl mezi dobrem a zlem.

Představy o duchu, které prošly napřed láskou k prožívání přírody, obohacují život o pravé duševní poklady; snění o duchu, které se vyvíjí v rozporu s prožíváním přírody, ochuzuje lidské srdce.

Kdo pronikne k nejhlubší podstatě anthroposofie, pocítí, že to, co bylo naznačeno těmito větami, udává hledisko, z něhož je třeba vycházet při každém anthroposofickém výkladu. Pokud se přidržíme takovýchto východisek, dotkneme se něčeho, o čem si každý člen Anthroposofické společnosti řekne: V tom tkví to, co tvořilo pravý důvod mého vstupu do Společnosti.

U členů, kteří chtějí být ve Společnosti aktivní, nepostačí, budou-li teoreticky přesvědčeni o tom, co tu bylo naznačeno. Do jejich přesvědčení vproudí skutečný život teprve tehdy, když vyvinou vřelý zájem o všechno, co se děje ve Společnosti. Teprve když zakusí, jak uvažují a co prožívají různé osobnosti ve Společnosti, získají vřelost, kterou potřebují pro práci ve Společnosti. Člověk se musí hluboce zajímat o druhé lidi, má-li před ně předstoupit anthroposofickým způsobem. Studium členského věstníku vkládaného do týdeníku „Das Goetheanum“ se musí stát podkladem pro působnost ve Společnosti. Právě ti členové, kteří chtějí být ve Společnosti aktivní, potřebují toto studium.

GA 260a